

МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ

Актуальність дослідження. Ідеї створення всесвітнього державного порядку, що матиме найвищу владу у розв'язанні світових проблем і зможе змусити суб'єктів міжнародних відносин виконувати її рішення, з ціллю уникнення збройних конфліктів.

Мета дослідження. Дослідження функціонування сучасного міжнародного товариства яке неможливе без протистояння позицій і поглядів, притаманих певним суб'єктам.

Завдання дослідження. Аналіз впливу міжнародних конфліктів на формування потенціалу держави, приклади впливу інформаційних війн на формування суспільства.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є матеріальна або нематеріальна цінність, з приводу якої інтереси його суб'єктів є несумісними; повне володіння або контроль над якою не може бути досягнуте одночасно всіма сторонами конфлікту. Територія, політичний вплив, військова присутність, ідеологічний контроль та ін. Як правило, міжнародний конфлікт виникає внаслідок переплетіння декількох різноманітних протиріч, внаслідок якого утворюється система взаємопов'язаних об'єктів – об'єктне поле конфлікту.

Міждержавні конфлікти ХХ століття стали основною причиною загибелі мільйонів людей. Дві світові війни, більше двохсот великомасштабних воєн, локальних військових конфліктів, терору тоталітарних режимів, збройної боротьби за владу, вбивства, самогубства – усі ці види конфліктів за приблизною оцінкою фахівців забрали у ХХ столітті більше 300 млн. людських життів. [1, с. 317]

У цілому конфлікт – це зіткнення протилежних (різних) інтересів, цілей, позицій, рішень, думок тощо. [2, с. 228] В середині ХХ ст. виникла певна тенденція до зниження загальної кількості конфліктів на планеті (так, якщо 1989 р. налічувалося 36 крупних збройних конфліктів у 32 районах світу, а 1995 р. їх було 30 у 25), проблему їх мирного врегулювання не знято з порядку денного. Ба більше, кінець ХХ і початок ХХІ ст. ознаменувалися низкою серйозних міжнародних криз, які в сукупності суттєво посилюють міжнародне напруження (Косово, Чечня, Афганістан, Ірак тощо). Хочемо ми цього чи ні, в розвитку світового співтовариства існували й існують проблеми. Важливо, як їх вирішують. Є способи їх владнання: через насильство, збройні конфлікти, або мирним шляхом.

Можна виділити такі фази розвитку конфлікту:

Перша фаза конфлікту – це формування ставлення протилежних сторін одна до одної, яке зазвичай виражається в більш-менш конфліктній формі.

Друга фаза – це суб'єктивне визначення конфліктуючими сторонами своїх інтересів, цілей, стратегій і форм боротьби для вирішення суперечностей.

Третя фаза – пов'язана із залученням до конфлікту економічних, політичних, ідеологічних, психологічних, моральних, правових, дипломатичних засобів, а також інших держав, через блоки або договори.

Четверта фаза – передбачає наростання боротьби до найбільш гострого політичного рівня – міжнародної політичної кризи, яка може охопити відносини безпосередніх учасників, держави певного регіону, інших регіонів. На цій фазі можливий перехід до застосування військової сили.

П'ята фаза – міжнародний збройний конфлікт, який може розвинути до високого рівня збройної боротьби із застосуванням сучасної зброї, можливим залученням спільників.

На будь-якій із указаних фаз може розпочатися альтернативний процес розвитку, який може втілюватися у переговорний процес і призводить до ослаблення й обмеження конфлікту.

Міжнародні відносини – це сукупність економічних, політичних, правових, ідеологічних, дипломатичних, військових, культурних та інших зв'язків і взаємин між суб'єктами, що діють на світовій арені. [1, с. 319]

У сучасних умовах для характеристики міжнародних конфліктів, у тому числі й озброєних, використовується різна термінологія: «ворожість», «боротьба», «криза», «озброєне протистояння» тощо. [2, с.229] Міжнародна криза – це конфліктна ситуація, за якої: зачіпаються життєво важливі цілі діючих суб'єктів міжнародної політики; для прийняття рішення суб'єкти мають украй обмежений час; події зазвичай розвиваються непередбачувано; ситуація, однак, не переростає у збройний конфлікт.

Отже, криза – це ще не війна, а радше, приклад ситуації «ні миру, ні війни». Це такий вид стосунків між суб'єктами міжнародних відносин, за якого жодна із сторін не бажає війни або насильства, але обидві вважають свої цілі достатньо вагомими, щоб ризикувати задля них можливим розв'язанням війни.

Урегулюванню міжнародних конфліктів сьогодні сприяють також деякі об'єктивні тенденції світового розвитку. По-перше, у світі, зокрема, й у безпосередніх учасників конфліктів, виникає розуміння беззмістовності та небезпечності військових методів вирішення спірних питань. Тому сторони, які конфліктують, зазвичай переходять до політичного діалогу на переговорах. По-друге, посилюються інтеграційні процеси, руйнуються міждержавні та міжрегіональні бар'єри, що знижує рівень конфронтації й створює умови для формування регіональних та міжнародних союзів, асоціацій, об'єднань держав, таких як Європейська співдружність тощо, що ставлять за мету координацію дій, об'єднання сил і можливостей для забезпечення більш тісної співпраці, яка зменшує вірогідність конфліктних ситуацій.

На жаль, вічний мир сьогодні залишається ілюзією. Наявні різні погляди політичних діячів на те, як саме досягти миру. Наприклад, за допомогою релігії можна позбутися агресивності та збройних конфліктів. Інші наголошують на потребі зміцнення соціально-політичної системи в середині країни, потребі досягти більшої соціальної рівності й таким чином подолати конфлікт. Дехто вважає, що для підтримання миру потрібно нагромаджувати зброю. Популярною є ідея створення всесвітнього державного порядку, тобто певної організації, що матиме найвищу владу у розв'язанні світових проблем і зможе змусити суб'єктів міжнародних відносин виконувати її рішення, з ціллю уникнення збройних конфліктів. І другий варіант – переговори як шлях до врегулювання конфліктів.

Висновки: Отже, міжнародні конфлікти коштують людству вкрай дорого як у людському, так і в матеріальному вимірах. Перед людством виникає потреба знайти способи уникнення збройного розв'язання суперечностей. Для успішного подолання конфліктів необхідні передусім взаєморозуміння, взаємні поступки і компроміси конфліктуючих сторін. Ефективне вирішення конфлікту зумовлене наявністю в кожній зі сторін позицій, що визнає необхідність компромісів, межі компромісних поступок, характер і обсяг можливих взаємних компенсацій за ці поступки. Конфлікт не може бути вирішеним, якщо одна або обидві сторони будуть глухими до пропозицій свого партнера на переговорах.

Список використаних джерел

1. Білецька Т. В., Ігнат'єва Т. В. Міжнародні конфлікти сучасності: теорія і практика аналізу: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 50 с.
2. Бернадський Б. В. Міжнародні конфлікти: курс лекцій / Б. В. Бернадський. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 366 с.
3. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів: ЛДУВС., 2015. 564 с.
4. Шляхтун П.П. Політологія. Підручник. Київ. КНУ, 2005. 576 с.